

Вавриш А.В., здобувач наукової
лабораторії з проблем досудового
розслідування Національної академії
внутрішніх справ

**УЧАСТЬ НЕДЕРЖАВНИХ СУБ'ЄКТІВ СЕКТОРУ
БЕЗПЕКИ У ЗАПОБІГАННІ ЗЛОЧИНАМ,
ЩО ВЧИНЮЮТЬСЯ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА**

Нормативні акти з питань забезпечення державної безпеки не містять положень, які б безпосередньо визначали перелік суб'єктів недержавного забезпечення національної безпеки, а також взагалі відсутній перелік недержавних суб'єктів безпеки. Беззаперечним є твердження, що основним суб'єктом забезпечення національної безпеки є держава, яка здійснює

процес управління національною безпекою використовуючи законодавчу, виконавчу та судову гілки влади [1].

У більшості європейських країн вважається, що сектор безпеки у широкому розумінні містить:

1) державні сили безпеки - збройні сили, поліція, прикордонні структури, воєнізовані формування, служби внутрішньої безпеки, розвідувальні та митні органи;

2) органи управління і контролю за структурами сектору безпеки - адміністрація президента чи прем'єр-міністра, консультативні ради з питань безпеки, законодавчі органи та профільні парламентські комітети тощо;

3) органи правосуддя та органи досудового слідства - судова влада, міністерство юстиції, органи прокуратури, служба виконання покарань тощо;

4) приватні організації сектору безпеки - охоронні підприємства, недержавні служби безпеки, приватні оборонно-промислові компанії та ін;

5) цивільні організації, які досліджують чи надають консультації з питань безпеки - різного роду громадські організації, аналітичні групи, науково-дослідні інститути, центри, засоби масової інформації тощо [2].

Цілком обґрунтованою слід вважати необхідність формування недержавної підсистеми забезпечення національної безпеки, котра могла бути партнером державної системи у вирішенні існуючих завдань та виступати потужним резервом у забезпечення національної безпеки.

На жаль, на сьогоднішній день така система безпеки в Україні не існує, вона представлена лише у вигляді окремих елементів. Сектор недержавної безпеки сьогодні являє собою чисельну кількість суб'єктів господарювання, які надають різноманітні послуги: від охоронних до консалтингових та інформаційно-аналітичних; від послуг у сфері інформаційної безпеки до забезпечення широкого кола потреб у технічних засобах захисту та ін..

Слід зазначити, що суб'єкти недержавного сектору безпеки переважно діють обособлено, свою діяльність між собою не координують і рівень контактів з державними правоохоронними органами досить низький. Між тим, їх

використання у запобіганні злочинам, що вчинюються у різних галузях економіки, може бути досить результативним.

Будівельна галузь являє собою одну з найважливіших галузей народного господарства, від якої залежить ефективність функціонування всієї системи господарювання країни. Її важливість для економіки пояснюється тим, що в будівництво інтегрована ціла низка галузей виробництва та сфер послуг (виробництво будівельних матеріалів і відповідного обладнання, машинобудівна галузь, металургія та металообробка, нафтохімія, виробництво скла, деревообробка і фарфоро- фаянсова промисловість, транспорт, енергетика тощо). Крім того, будівельна сфера створює значну кількість робочих місць у тому числі на підприємствах малого та середнього бізнесу. Частка будівельного комплексу в народному господарстві досить значна. В Україні питома вага в ВВП тільки будівництва становить 8% ГЗІ. Водночас, будівельний комплекс, як і вся економіка України зазнає дії різноманітних загроз і впливів. Відтак потребує системи надійного захисту і забезпечення безпеки. Як ми зазначали, значна роль у забезпеченні безпеки економічної діяльності відведена недержавним суб'єктам. Практика свідчить, що участь недержавних безпекових структур у протидії правопорушенням може бути досить ефективною. Так, за даними МВС України під час спільного патрулювання працівників поліції та ТОВ «ВЕНБЕСТ» по Україні лише за три місяці затримано за підозрою у скоєнні злочинів 77 осіб, із яких: 1 особа - за розбійний напад; 7 осіб - за пограбування; 28 осіб - за зберігання наркотичних засобів; 25 осіб - за крадіжки; 7 осіб - за хуліганські дії; 8 осіб - за заподіяння тяжких тілесних ушкоджень; 1 особа, яка перебувала в розшуку за викрадення автотранспортного засобу; за ст. 173 КУпАП (дрібне хуліганство) затримано 71 особу; за ст. 185 КУпАП (злісна непокоря законному розпорядженню або вимозі працівника поліції, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця) затримано 27 осіб; за ст. 178 КУпАП (розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді) складено 546 протоколів; за ст. 175 КУпАП (порушення встановлених законодавством вимог пожежної

безпеки) складено 71 протокол; за ст. 180 КУпАП (доведення неповнолітнього до стану сп'яніння) складено 5 протоколів [4].

На наше переконання недержавні підприємства безпеки здатні досить ефективно доповнювати діяльність державної правоохоронної систем. При цьому взаємодія може відбуватися у наступних формах:

- спільне планування та проведення профілактичних заходів (роз'яснювальна робота з населенням, організація дитячих та юнацьких шкіл, секцій, надання послуг з правового консультування тощо);

- прийняття на себе зобов'язання щодо забезпечення правопорядку на території, що охороняється на договірній основі з юридичною особою або органами виконавчої влади об'єктах будівництва та будівельної інфраструктури;

- участь у проведенні заходів щодо забезпечення громадського порядку (спільне з поліцією патрулювання вулиць, житлових районів, організація на основі договорів за місцем дислокації підприємства або на об'єктах охорони пунктів надання допомоги населенню за екстреним викликом поліції тощо);

- інформування правоохоронних органів про вчинені правопорушення (або такі що готуються), сприяння у затриманні осіб, підозрюваних у скоєнні злочинів, розшукуваних злочинців, а також розшуку безвісти зниклих осіб, втраченого майна і грошових коштів;

- сприяння державним органам у виконанні ними своїх завдань при проведенні оперативних та слідчих заходів (збереження слідів злочину, виявлення очевидців, участь в якості понятих), при надзвичайних обставинах (в якості допоміжних сил для евакуації, охорони об'єкта тощо);

- сприяння у проведенні експертної оцінки проектів нормативних актів, що регламентують питання охорони правопорядку і боротьбу зі злочинністю [5].

Крім того, аналіз практики інших країн світу свідчить, що основний акцент у діяльності правоохоронної системи полягає у проведенні саме профілактичної (а не репресивної) роботи, тому можливість використання недержавних суб'єктів сектору безпеки слід розглядати як значний резерв у забезпеченні запобігання злочинам.

Список використаних джерел

1. Указ Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України».

2. В.В. Крутов, В.Г. Пилипчук. Становлення і розвиток недержавних суб'єктів сектору безпеки України (система безпеки підприємництва): Аналітична доповідь // Науково- дослідний центр правової інформатики Національної академії правових наук України. - Київ, 2011. - С. 27.

3. Інтернет - ресурс. Режим доступу Міп:/Л^ега^ukr.com/nnovacj%na-dyalnst/-budvnicztvo-budvelnij-koшp1ek8-ukrani.html

4. Координаційна рада МВС: практичні кроки. Інтерв'ю із першим заступником начальника Департаменту громадської безпеки МВС України полковником міліції Сергієм Поготовим // Мир професіональної безпеки. - 2011. - № 3. - С.14

5. Шелухін О.М. Вдосконалення взаємодії недержавних охоронних структур та служб безпеки з правоохоронними органами України // Часопис Академії адвокатури України - № 17 (2012). - С. 4